

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
Β' ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΥΡΙΑΚΗ 24 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2016**

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: 3

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Κυρίες και κύριοι,

Μετά το 1945 και για πολλά χρόνια οι κάτοικοι της Ευρώπης είχαν κατορθώσει να φτάσουν σε αξιόλογα επίπεδα υπέρβασης του εθνικισμού και του ρατσισμού. Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια το πρόβλημα του ρατσισμού και της ξενοφοβίας καθίσταται πάλι επικίνδυνα επίκαιρο. Ζούμε την αναβίωση φαινομένων που δηλώνουν ότι η ανεκτικότητα, ο σεβασμός του ανθρώπου, η **προσήλωση** στις δημοκρατικές αρχές δεν είναι πάντα δεδομένες. Η πολυμορφία, η ορθολογική και δημοκρατική παράδοση της νεώτερης Ευρώπης βρίσκεται αντιμέτωπη με δυνάμεις μεσαιωνικής νοοτροπίας. Οι εθνικιστικές και μισαλλόδοξες εξάρσεις, η ξενοφοβία, η ρατσιστική βία, τα κάθε λογής ιδεολογήματα εθνικής, θρησκευτικής, γλωσσικής και πολιτισμικής καθαρότητας αποτελούν απειλή και πρόκληση για κάθε δημοκρατική χώρα.

Στο γεωγραφικό χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) ζουν περισσότεροι από 10 εκατομμύρια μετανάστες που εργάζονται ή έχουν εργαστεί για πολλά χρόνια και έχουν προέλευση άλλη χώρα μέλος της ΕΕ ή κατάγονται από τρίτη χώρα. Ο τρόπος διαβίωσης των περισσότερων από αυτούς **συνιστούν** φαινόμενα μειονοτικής πραγματικότητας, εθνικού, θρησκευτικού, πολιτιστικού ή γλωσσικού χαρακτήρα. Δεν απολαμβάνουν πάντα ίσα πολιτικά, κοινωνικά και ανθρώπινα δικαιώματα και ελευθερίες σε σχέση με τους υπηκόους των κρατών μελών. Ακόμη και αυτοί οι <<ξένοι>> που αποτελούν ουσιαστικό παράγοντα της κοινωνικής, οικονομικής και πολιτισμικής ζωής των κρατών μελών, ταυτόχρονα υφίστανται πολλαπλές διακρίσεις ως προς τη συμμετοχή στις λειτουργίες των κοινωνιών στις οποίες ζουν.

Η Ελλάδα είχε συνηθίσει να είναι χώρα εξαγωγής εργατικού δυναμικού. Από το 1850 και μετά αλλεπάλληλα κύματα μεταναστών έχουν τροφοδοτήσει την Αίγυπτο, την Αμερική, την Αυστραλία, την Ευρώπη. Αυτό το φαινόμενο φαίνεται να αναστρέφεται: Η χώρα μας έχει μεταβληθεί πρόσφατα σε χώρα υποδοχής μεταναστών και αποτελεί μία από τις καινούργιες ζώνες μετανάστευσης. Η **μαζική** εισροή αλλοδαπού εργατικού δυναμικού είχε ως αποτέλεσμα να εκδηλωθούν σε ορισμένες περιπτώσεις ξενοφοβικές αντιδράσεις. Ταυτόχρονα καταγράφηκε μία εντεινόμενη ανησυχία ως αποτέλεσμα της μεταβολής των πολιτικών και διπλωματικών ισορροπιών στα Βαλκάνια. Όλα αυτά συνήργησαν σε μειωμένη ανεκτικότητα έναντι των <<ξένων>>. Οι μετανάστες αντιμετωπίζονται στην καλύτερη περίπτωση ως βάρος ή φθηνή εργατική δύναμη.

Σήμερα επανέρχονται όμως στο προσκήνιο, ιδεολογίες στο βωμό των οποίων τα φασιστικά και εθνικοσοσιαλιστικά καθεστώτα θυσίασαν εκατομμύρια ανθρώπους. Σε περιόδους έξαρσης της οικονομικής κρίσης και αύξησης της ανεργίας τα μέλη της <<μειονότητας>>, οι μετανάστες, οι ξένοι γίνονται οι αποδιοπομπαίοι τράγοι, που

ευθύνονται για την κρίση στην αγορά εργασίας, για την εγκληματικότητα, την περιθωριοποίηση. Ο δημαγωγικός ρατσιστικός λόγος απευθύνεται κατά κύριο λόγο στους δυσαρεστημένους της κοινωνίας, σε αυτούς που κινδυνεύουν να μοιραστούν με τους ξένους την ανέχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό, που στερούνται την κοινωνική αναγνώριση, το σεβασμό, την αποδοχή που τα κοινωνικά ενταγμένα άτομα απολαμβάνουν. Ωστόσο ο υφέρπων ρατσισμός, οι προκαταλήψεις συχνά διατρέχουν όλα τα κοινωνικά στρώματα και τροφοδοτούν ένα φαύλο κύκλο. Ο ρατσισμός και ο κοινωνικός αποκλεισμός οδηγούν σε αρκετές περιπτώσεις τους ξένους στην αυτοαπομόνωση, στα γκέτο και κάποτε στην εγκληματικότητα που με τη σειρά τους δυναμώνουν τις προκαταλήψεις και ούτω καθεξής.

Στο ερώτημα γιατί είμαστε <<αντιρατσιστές>>, γιατί **στηλιτεύουμε** τις προκαταλήψεις και τις φοβίες έναντι των μεταναστών, των μειονοτήτων, των ξένων θα αρκούσε η απάντηση πως εμείς οι Έλληνες έχουμε δοκιμάσει την εμπειρία να διώκεσαι εξαιτίας της εθνικής ή θρησκευτικής προσέλευσης, να είσαι ξένος, να είσαι πρόσφυγας. Είδαμε τους Εβραίους συμπατριώτες μας να οδηγούνται στα στρατόπεδα συγκεντρώσεως. Αναζητήσαμε ως μετανάστες εργασία και μια καλύτερη τύχη σε άλλα μέρη. Στα χρόνια της δικτατορίας βρήκαμε ως πολιτικοί πρόσφυγες καταφύγιο και συμπαράσταση σε άλλες δημοκρατικές χώρες. Μάθαμε ότι μπορούμε οποτεδήποτε να γίνουμε αλλοδαποί χωρίς τη θέλησή μας.

Ωστόσο δεν είναι μόνο οι εμπειρίες μας που μας κάνουν να αντιστεκόμαστε. Οι ξενοφοβικές τάσεις που καταγράφονται, ανεξάρτητα από τους λόγους που τις προκαλούν, μπορεί να αποτελέσουν εκρηκτικό παράγοντα ως προς τη συνοχή του κοινωνικού ιστού και εγκυμονούν κινδύνους ως προς τη δημοκρατία και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η ιδέα και η προοπτική μιας χώρας που επιδιώκει τη διεύρυνση και το βάθεμα της δημοκρατίας, την ισόρροπη κοινωνική ανάπτυξη δεν μπορεί να συνυπάρξει με τα γκέτο, τη ρατσιστική βία, την ανισότητα. Ο σεβασμός της διαφοράς, η αναγνώριση του δικαιώματος στη διαφορά, η **ανοχή** των διαφορετικών μορφών ζωής, στο βαθμό βέβαια που εντάσσονται στο πλαίσιο της συνταγματικής τάξης, είναι γνώρισμα μιας ανεπτυγμένης δημοκρατίας. Η ανεκτικότητα με αυτήν την έννοια δεν είναι μια απλή αδιαφορία αλλά μια θετική στάση, μια διαβεβαίωση της ταυτότητάς μας μέσω της αποδοχής της ταυτότητας των άλλων και αποτελεί προϋπόθεση για τη συμβίωση των ανθρώπων και των ανθρωπίνων κοινοτήτων.

Ομιλία του Πρωθυπουργού στην εναρκτήρια εκδήλωση του <<Ευρωπαϊκού Έτους κατά του ρατσισμού>>, Αθήνα, 26/02/1997

ΘΕΜΑΤΑ

A. Να συντάξετε την περίληψη του κειμένου σε 100-120 λέξεις.

(Μονάδες 20)

B1. a. Να εντοπίσετε στο κείμενο τρεις όρους ειδικού / επιστημονικού λόγου.

(Μονάδες 3)

- β.** Να αιτιολογήσετε την επιλογή ειδικού / επιστημονικού λόγου από τον ομιλητή.
(Μονάδες 3)
- Β2.** Να γράψετε έναν πλαγιότιτλο για καθεμία από την: 2^η, 3^η, 4^η και 5^η παράγραφο του κειμένου.
(Μονάδες 4)
- Β3. α.** Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: προσήλωση, συνιστούν, μαζική, στηλιτεύουμε, ανοχή.
(Μονάδες 5)
- β.** Να γράψετε ένα αντώνυμο για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: μισαλλόδοξες, δικαιώματα, εξαγωγής, ενταγμένα, αντιστεκόμαστε.
(Μονάδες 5)
- Β4.** Να γράψετε μία παράγραφο με τη μέθοδο της σύγκρισης και αντίθεσης όπου θα συγκρίνονται οι έννοιες: ανεκτικότητα – ρατσισμός.
(Μονάδες 10)
- Γ.** Παραγωγή κειμένου: Να γράψετε ένα άρθρο 400-500 λέξεων στο οποίο θα καταγράψετε τα χαρακτηριστικά κρούσματα ρατσισμού στις σύγχρονες κοινωνίες και στη συνέχεια να προτείνετε τρόπους αντίδρασης τόσο από τη μεριά της πολιτείας όσο και από τη μεριά της σημερινής νεολαίας.
(Μονάδες 50)

Τα θέματα επιμελήθηκαν οι καθηγητές:

**Βέτος Δημήτρης
Γιάννηλερ Κατερίνα
Δήλμα Αναστασία
Μπαλλά Γιώτα
Νάσκου Χρύσα
Παππάς Παναγιώτης**